

20. december 2010

j.nr. AJC-018-050

Forlæggerforeningens bestyrelses beretning for 2010

2010 har været et travlt år og for sekretariatets vedkommende et år præget af store omstillinger. Ved årsskiftet 2009/2010 blev sekretariatet reduceret til to personer, hvoraf kun Christine Bødtcher-Hansen repræsenterer kontinuiteten, idet Rikke Dybdahl Harpsøe først blev ansat medio januar 2010. Forinden var sekretariatet flyttet fra Pressen hus til Dansk Erhverv på Børsen. Vi er blevet godt modtaget, og vi har glæde af den hjælp, som vi har kunnet skaffe os i huset. Men det ændrer ikke ved, at året har været præget af de mange omvæltninger og tilpasninger.

Et bogmarked uden samhandelsregler

På det punkt falder klokken i slag om få dage. Nu har vi hørt det så mange gange, så mon ikke vi efterhånden har gjort os konsekvenserne klar. På foreningsplanet har det betydet, at vi ikke længere fører dialog med Boghandlerforeningen om noget som helst, der har med det forretningsmæssige at gøre. Det skal vi lige vænne os til. Og det skal Boghandlerforeningen også. Det er måske grunden til, at Boghandlerforeningen henvendte sig til Forlæggerforeningen for at drøfte, hvad vi kan gøre sammen på foreningsplan. Vi har valgt at sige ja til dialog med Boghandlerforeningen, for selvom der også er kommet andre store aktører på banen så er boghandlerne stadig store og vigtige spillere som forhandlere af vores bøger, og vi har en fælles interesse i, at der sælges så mange bøger som muligt. Derfor er vi indstillet på at drøfte emner af fælles interesse. Emner, som ikke vil være en rød klud for konkurrencemyndighederne. Helt konkret er vi blevet enige med Boghandlerforeningen om at mødes halvårligt og drøfte forhold af fælles interesse. Der er allerede et par emner på vej (en bogdag, Nyborgmødekonceptet, Boghandlernes invitation til deres arrangementer). Lad os se, hvorledes det forløber i 2011. Det kunne være fint at gøre noget sammen for bogen i Danmark.

Ophavsretten

Uden overdrivelse kan det siges, at ophavsretten er udfordret af de digitale muligheder. Især fra uddannelsesverden opleves der et pres. Man kan en masse f.eks. fildele med de studerende, klippe-klistre og omdele undervisningsmaterialer digitalt. Den store begrænsning ligger i rettighedsspørgsmål. Og det bliver der løbende udtrykt stor utilfredshed med. Et lyspunkt er, at ophavsretten bliver taget så alvorligt, at Københavns Universitet har oprettet et professorat i ophavsret. Den mindre gode nyhed er, at det første seminar, som den nyudnævnte professor Morten Rosenmeier afholdt, havde titlen "Skal ophavsretten afskaffes?". Det mener han næppe, men det illustrerer at intet er helligt længere.

Ophavsretten er gennemsyret af internationale traktater og EU-lovgivning, så her er vi helt afhængige af vores internationale og europæiske samarbejdspartnere – FEP og IPA. Der er også i international sammenhæng et vedvarende behov for, at rettighedshaverne gør opmærksom på, at ophavsretten støtter kreativitet samt muliggør opbygningen af nye markeder. Vi har en meget aktiv europæisk organisation med et velfungerende netværk. Pt. bruges der mange ressourcer på at være i dialog med bl.a. Kommissionen om, hvordan der kan laves løsninger for massedigitaliseringsprojekter. Det europæiske og internationale arbejde kan synes langt væk fra medlemsforlagenes dagligdag, men de beslutninger, der træffes, kan få meget vidtrækkende og direkte konsekvenser for forlagenes virksomhed.

Ophavsretten er ikke meget værd, hvis den ikke kan håndhæves. Forlæggerforeningen har valgt at prioritere arbejdet i Kulturministeriets udvalg om håndhævelse af ophavsretten på internettet, som har holdt jævnlige møder i 2010 med deltagelse af repræsentanter fra rettighedshaverorganisationer, forbrugere, teleselskaber m.fl.

Der arbejdes nu mod en brevmodel, som i princippet er en målrettet oplysningskampagne, hvor den husstand, hvorfra der registreres ulovligt upload af beskyttet film, musik, bøger, bliver orienteret herom samt om muligheder for at beskytte linjen. Allerhelst så rettighedshaverne, at et offentligt organ udsendte disse breve, men det har vist sig politisk umuligt. Løsningen, der nu arbejdes med, indebærer, at rettighedshaverne overvåger, registrerer og sender IP-adresser til teleselskaberne, som så udsender et brev til abonnenten på vegne af rettighedshaverne om krænkelsen vedhæftet en beskrivelse fra Kulturministeriet om ordningen. Når der efter to henvendelser registreres en tredje krænkelse, udsendes der ikke flere breve. I stedet orienteres rettighedshaverne, som så kan beslutte, om man vil gå til domstolene med et erstatningskrav. Der er ikke tale om sanktioner i form af, at internetforbindelsen afskæres, som det er tilfældet i f.eks. Frankrig. Den væsentligste udfordring lige nu er at få finansieret modellen. En anden udfordring er, at Forbrugerrådet er afvisende over for modellen. Forbrugerrådet henviser til, at rettighedshaverne blot må sørge for at tilbyde det, forbrugerne gerne vil have. Vi er helt enige i det sidste, og der ligger en stor udfordring – også for forlagene nu – i at sørge for at kunne tilbyde e-bøger, når læserne efterspørger dem. Men selv om der er gode lovlige alternativer, er dette desværre ikke en garanti for, at der ikke bliver piratkopieret, så rettighedshaverne har meldt ud, at begge dele (lovlige alternativer og håndhævelse) er vigtige i kampen for at skabe lovlige velfungerende markeder for digitalt indhold.

Der bliver for øjeblikket arbejdet med at indgå i et tættere samarbejde med andre rettighedshaverorganisationer både omkring håndhævelse og oplysning om ophavsretten.

Samarbejdsaftalen med Nota

Forlægger- og forfatterforeningerne har en samarbejdsaftale med Nota (det tidligere Danmarks Blindbibliotek), da Nota fremstiller lyd- og e-bøger til de synshandicappede med hjemmel i en undtagelse i ophavsretsloven (§ 17). Aftalen regulerer Notas beskyttelse af

digitale lydbøger samt udvekslingen af lydfiler mellem forlag og Nota. Samarbejdsaftalen udløb i sommer, og vi har sammen med forfatterforeningerne bedt om en genforhandling.

I forbindelse med genforhandlingen har vi lagt vægt på følgende:

1. I forarbejderne til § 17 står der, at de synshandicappede udgør en snæver og velafgrænset gruppe, og i den oprindelige samarbejdsaftale for 2007 er antallet af brugere hos Nota sat til 15.000. I Notas seneste strategi står der, at gruppen udgør flere hundredetusinde.
2. § 17 blev konstrueret på et tidspunkt, da ingen havde hørt om en e-bog, og da lydbøger var noget, der blev fremstillet til biblioteksmarkedet og kostede flere tusinde kroner. Da hovedhensynet bag § 17 er at ligestille de synshandicappede med almindeligt seende, var det rimeligt nok, at Nota producerede det, forlagene ikke tilbyder.

Men i takt med at mange lydbøger nu udgives til det kommercielle marked og typisk til priser, som er lavere end prisen for den trykte bog, og e-bøger vil følge samme udvikling, har vi og forfatterne opfordret Nota til at undtage lyd- og e-bøger, som findes på det kommercielle marked til rimelige priser sammenholdt med prisen for den trykte udgave. Det har Nota afvist, og rettighedshaverne har derfor nu rettet henvendelse til Kulturministeriet.

Fællesstanden i Frankfurt

For 2010 meldte Bigini ud, at pga. et tilbagevendende underskud var Bigini ikke længere interesseret i at arrangere den danske fællesstand i Frankfurt. En række medlemmer gav udtryk for, at det var problematisk, hvis danske forlag ikke længere kunne mobilisere en dansk fællesstand. På den baggrund tog foreningen kontakt til Kunstrådets Litteraturudvalg, og det lykkedes at skaffe en underskudsgaranti for 2010, så vi også i år fik en fællesstand.

Vi har netop modtaget en positiv tilbagemelding på en ansøgning for 2011.

Litteraturinformationscentret har meddelt, at deres stand fremover rykker ind på fællesstanden, hvilket vi er glade for. I bestyrelsen har vi drøftet fællesstandens udformning, og at den ville have godt af en modernisering, og to bestyrelsesmedlemmer vil tage kontakt til Bigini for at drøfte standens udformning. Her vil vi sikkert kunne have fordel af at samarbejde med Litteraturinformationscentret, som har nogle særlige behov.

Anette Wad tilføjede, at L&R netop havde besluttet at tilmelde sig fællesstanden.

Afhændelse af BogMarkedet

Det helt afgørende for at kunne drive vores virksomhed som forlag er sikring af ophavsretten, fornuftige aftaler med forfatterne og vores kunder, og det siges og skrives der meget om, uden at det giver anledning til længere debat. Men er der noget, som kan bringe sinderne i kog, er det situationen omkring Bogmarkedet.

Som I alle ved, traf en enig bestyrelse i august en beslutning om at finde en anden løsning for Bogmarkedet. Baggrundene herfor er flere:

1. Den fremtidige forretningsmodel. Vi tror ikke, at den nuværende publiceringsform er holdbar ret mange år endnu. Tendensen går i retning af en digital publicering, og som en af jer nævnte for mig i Frankfurt: Kan man ikke forestille sig, at man både tænker i trykt medie og digital udgivelse. Det tror jeg sagtens, at man kan forestille sig i en overgangsperiode, men forventningen er, at der i løbet af en forholdsvis kort årrække vil ske en konvertering til en rent digital løsning. Der er flere problemer forbundet hermed. Der er det rent tekniske. Vi tror, at en "bladudgiver" er mere velegnet til at løse problemer, end Bogmarkedet alene er. Og hvordan skal den fremtidige forretningsmodel se ud. Heller ikke her er det vores opfattelse, at vi er de professionelle, når det drejer sig om den form for publicering. Så vores håb er, at Bogmarkedet kan komme i stue med andre i samme situation, således at man kan være fælles om at løse de fremtidige problemer – tekniske såvel som forretningsmæssige.
2. Den økonomiske udvikling

Bogmarkedet					
År	Antal bet. abonnenter	Antal forlagsabonnenter	Antal numre	Abonnementsindtægter i mio. kr.	Annonceindtægter i mio. kr.
2002	2515	765	32	1,507	1,489
2003	2396	741	32	1,494	1,614
2004	2096	657	25	1,397	1,534
2005	1843	582	25	1,313	1,756
2006	1790	590	25	1,441	1,937
2007	1864	595	23	1,462	1,979
2008	1830	589	23	1,534	1,847
2009	1658	547	22	1,478	1,708
2010	1537	492	22		

Lige nu er tilbagemeldingen fra bestyrelsesformand for Bogmarkedet, Joachim Malling, at der bliver forhandlet med interesserede købere, og at der er optimisme omkring en overdragelse. Hvis det ikke lykkes at finde en passende ny ejer, vil punktet uden tvivl være på dagsordenen også til næste årsmøde. Men helt konkret så vil vi i bestyrelsen undersøge mulighederne for at udbygge sekretariatets informationsvirksomhed både over for medlemmerne og over for offentligheden.